

Леся ЛУЖНА
факультет банківського бізнесу
Тернопільський національний
економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доц. Іващук О.О.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвитку економіки стан банківської системи має велике значення. Банки – одне з головних джерел інвестування в економіку України. Рівень розвитку банківської системи надає визначальний, як позитивний, так і негативний, вплив на національну економіку в цілому.

Успішне функціонування в Україні фінансового, зокрема банківського, сектору є визначальною умовою існування в країні ринкової економіки, завоювання міцних позицій на вітчизняному та світовому ринках [2]. Банківська система здійснює комплексний вплив на функціонування фінансової сфери шляхом нормалізації механізму розподілу фінансових ресурсів, забезпечення обігу грошової маси та економічної стабілізації. Проте необхідно враховувати, що в кризових умовах економіка та банківська система можуть посилювати негативний взаємовплив.

На сьогоднішній день банки України знаходяться у складному становищі. Стан банківської системи характеризується різким зниженням ліквідності та платоспроможності банків, збільшенням питомої ваги проблемних кредитів, кризою платежів, невиконанням банками своїх зобов'язань перед кредиторами та вкладниками, зниженням дохідності, а інколи й банкрутством банків.

За даними НБУ Протягом 2014-2017 років в Україні були віднесені до категорії неплатоспроможних 88 банків, майже всі з яких – комерційні. Зокрема, у 2014 році збанкрутували 33 банки, стільки ж – у 2015-му, 21 – у 2016-му, один («Платинум Банк») – у 2017-му році [3].

В сучасних умовах у банківській системі відбувається зниження темпів росту та обсягів кредитування, підвищення відсоткових ставок і рівня доларизації економіки, падіння споживчого попиту та зниження обсягів виробництва.

Також в останні роки відбулась зміна правового регулювання банківської діяльності в Україні. Змінами до Закону України «Про банки та банківську діяльність» передбачено зміни в розмірі статутного капіталу банків та строки його приведення у відповідність. Крім того було введено нові правила корпоративного управління банків по відношенню до розкриття даних про структуру власності, визначення ключових учасників банку. До того ж змінами до законодавства було уточнено й доповнено питання виключної компетенції загальних зборів учасників та Ради банку.

Також слід виокремити питання захисту прав банків-кредиторів. Адже загальновідомим є те, що недостатня ефективність судової системи та системи виконання судових рішень є однією з основних перешкод для розвитку банківської системи. Прийняття Законів України «Про судоустрій і статус судів», «Про виконавче провадження», реформа судової гілки влади, теоретично спрямовані на покращення сучасного стану захисту прав банків як кредиторів.

Банківський ринок перебуває у шоковому стані, спричиненими курсовими коливаннями, втрати активів у Криму та зоні АТО (втрата більше 15% активів та пасивів банків), падіння кредитоспроможності клієнтів, масове скорочення персоналу і продовження серії дефолтів фінансових установ.

Очевидно, що про слабкий фінансовий стан банків свідчать перебої у виплаті депозитів клієнтам, введення низьких лімітів на зняття готівки, обмеження в користуванні картками, відмови банків-контрагентів від операцій на міжбанківському ринку тощо. Банки пояснюють це технічними проблемами або ж тимчасовою нестачею ліквідності, яка повинна незабаром вирішитися, хоча у більшості випадків має місце проблема ненадійності деяких фінансових установ.

Таким чином, банківська система України, в сучасних умовах стикається з цілою низкою різноманітних проблем пов'язаних, зокрема, з ліквідністю та прибутковістю, що обмежує їх можливості щодо інвестування коштів в економіку країни й забезпечення тим самим безперервності відтворення на усіх його стадіях. Також має місце військово-політична нестабільність, загальноекономічна дестабілізація, зниження довіри населення до банківського сектору та продуктів, що пропонують його суб'єкти.

Банківська сфера є однією з провідних ланок фінансової системи, від стабільності якої залежать подальший розвиток економіки України, можливість виходу на міжнародні ринки та активної участі у глобалізаційних процесах. У період фінансової кризи банки отримали значні збитки, викликані багатьма причинами, що призвело до негативних наслідків.

Тому, для ефективного функціонування і розвитку банківської системи необхідна подальша структуризація і спеціалізація комерційних банків, розвиток різних видів банківських установ, що сприятиме розширенню діапазону банківських операцій і фінансових послуг та забезпечить процес вдосконалення функціонування кредитно-фінансового механізму в країні.

Для вирішення актуальних проблем банківського сектору та нормалізації його функціонування необхідно застосувати систему заходів,

спрямованих на загальноекономічну стабілізацію, повернення довіри до банківського сектору та підвищення ефективності діяльності НБУ у сфері контролю та регулювання банківської системи.

Реалізація запропонованих заходів дозволить мінімізувати вплив негативних факторів у короткостроковій перспективі та створить умови для прискореного розвитку банківської системи України у майбутньому.

Література:

1. Масленніков В.В. Зарубіжні банківські системи / В.В. Масленніков. – К.: Економіка, фінанси, право. – 2010. – №10. – С. 15-20.
2. Примерова О. К. Інтеграція банківської системи як організаційна інновація і потреба розвитку світового фінансового ринку / О. К. Примерова // Проблеми науки. – 2011. – №5 – С. 31-37.
3. Офіційні дані Національного банку України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.